

POSTANOWIENIE

Dnia 22 kwietnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Kwaśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa S. S.

przeciwko A. M., R. M. i M. S.–M.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 22 kwietnia 2010 r.,

zażalenia pozwanych

na postanowienie o kosztach zawarte w wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 19 listopada 2009 r., sygn. akt I ACa (...),

uchyla zaskarżone postanowienie zawarte w pkt. 2 (drugim) sentencji wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 19 listopada 2009 r., sygn. akt I (...), i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania zażaleniowego przed Sądem Najwyższym.

Uzasadnienie

Postanowieniem zawartym w pkt 2 sentencji wyroku z dnia 19 listopada 2009 r. Sąd Apelacyjny zasądził od powoda na rzecz pozwanych kwotę 5400 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwany z urzędu w postępowaniu

apelacyjnym. Jako podstawę tego orzeczenia wskazał w uzasadnieniu wyroku art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 122 § 1 k.p.c.

W zażaleniu sporządzonym na to postanowienie przez pełnomocnika procesowego z urzędu pozwanych zarzucono naruszenie przez Sąd m.in. § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2003 r. Nr 97, poz. 887, ze zm.) zwanego dalej „rozporządzeniem”, przez pominięcie przy zasądzeniu kosztów zastępstwa procesowego kwoty 1188 zł obejmującej podatek VAT. W uzasadnieniu zażalenia stwierdzono, że przepisy art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 122 § 1 k.p.c. umożliwiają obciążenie kosztami procesu przegrywającego przeciwnika procesowego strony korzystającej z pomocy udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu, co nie zwalnia jednak z obowiązku podwyższenia zasądzonej opłaty za czynności adwokata z urzędu o stawkę podatku od towarów i usług, a to zgodnie z § 2 ust. 3 rozporządzenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie.

Przepis § 2 ust. 3 powołanego wyżej rozporządzenia, w brzmieniu nadanym mu w § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 października 2005 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 219, poz. 1872), przewiduje obowiązek Sądu podwyższenia opłat, o których mowa w § 2 ust. 1 rozporządzenia, o stawkę podatku od towarów i usług w sprawach, w których strona korzysta z pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu. Przewidziany przepisem § 2 ust. 3 rozporządzenia obowiązek Sądu nie został ograniczony wyłącznie do sytuacji przyznania przez Sąd określonej kwoty adwokatowi z urzędu tytułem wynagrodzenia należnego od Skarbu Państwa. Przeciwnie, wymieniony przepis rozporządzenia określił ten obowiązek Sądu podwyższenia opłaty o stawkę podatku we wszystkich sprawach, w których strona korzysta z pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, a więc niezależnie od tego, czy strona taka proces przegrała (i wówczas koszty pomocy prawnej z urzędu ponosi Skarb Państwa), czy też go wygrała i z mocy art. 98 § 1 k.p.c. koszty pomocy prawnej takiego pełnomocnika procesowego musi ponieść strona przeciwna zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu.

Z mocy art. 122 § 1 k.p.c. m.in. adwokat ustanowiony z urzędu ma prawo – z wyłączeniem strony – ściągnąć sumę należną mu tytułem wynagrodzenia i zwrotu wydatków z kosztów zasądzonych na rzecz strony wygrywającej od jej przegrywającego przeciwnika. Odmienna, zawężająca interpretacja obowiązku Sądu określonego w § 2 ust. 3 rozporządzenia jest nie do przyjęcia, ponieważ stawałaby w gorszej sytuacji finansowej tego pełnomocnika procesowego z urzędu, który reprezentował stronę wygrywającą proces, aniżeli tego, który reprezentował stronę, która proces przegrała. Ponadto obowiązek podwyższenia przez Sąd opłaty za czynności adwokata z urzędu o przewidzianą stawkę podatku od towarów i usług nie może odnosić się tylko do wynagrodzenia wypłacanego przez Skarb Państwa, ale odnosi się on również do kosztów procesu zasądzanych na ogólnej zasadzie od strony przegrywającej spór na rzecz strony wygrywającej.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.